

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тоталітарні держави у ХХ столітті: ідеологія, структури, диктатори

Освітня програма 032 Історія та археологія

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і
методики викладання історії
Протокол № 1 від “31” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Тоталітарні держави у ХХ столітті: ідеологія, структури, диктатори
Освітньо-професійна програма	032 Історія та археологія
Спеціалізація	–
Спеціальність	032 Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3/5 осінній
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php

2. Опис дисципліни
<p>Навчальний курс спрямований на поглиблення знань студентів про формування та функціонування диктаторських та тоталітарних ідеологічних режимів у ХХ ст. Передбачається дати розуміння природи тоталітаризму на конкретних історичних прикладах, з'ясувати спільні і відмінні риси різних тоталітарних держав, сформувані у студентів розуміння потреби протистояти проявам тоталітарної ідеології, неприйняття дії чи поширення пропаганди ідей, спрямованим на обмеження прав, свобод громадян їх вільного способу життя.</p> <p><i>Мета викладання дисципліни</i> – це підготовка висококваліфікованих фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, формування професійних компетентностей майбутніх фахівців історії, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України. Основні <i>цілі (завдання)</i> курсу: розширити знання студентів про злочинність тоталітарних режимів, їхніх ідеологічних основ, розуміння їхньої антидемократичної сутності.</p> <p>Компетентності:</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прийоми отримання нових знань і умінь, включаючи нові галузі знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності; (D 1); – способи відображення наукових досягнень і методи презентації наукових результатів із залученням сучасних технічних засобів; (D 1); – систему архівних установ України, принципи і правила роботи; – прийоми пошукової діяльності, опрацювання музейних і бібліотечних фондів; – спеціальну термінологію, яка використовується в іноземних мовах, для професійного спілкування в сфері діяльності; (D 2); – методики новітніх досліджень, що використовують вітчизняні та зарубіжні вчені, їх методологічні публікації у провідних фахових журналах з теми дослідження; – технологію підготовки і написання наукових праць (тез доповідей, наукових статей, наукових рефератів); – правила написання студентських і учнівських науково-дослідницьких робіт, спрямованих на здобуття вмінь і навичок теоретичних і практичних основ

- навчання і науково-дослідної роботи на посаді вчителя історії і суспільствознавчих предметів, (D 1);
- принципи ведення наукової діяльності на основі толерантності, діалогу і співробітництва, академічної доброчесності (D 15);
 - самостійно оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції у державі та світі, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, а також освітні проблеми, пропонувати способи їх розв'язання, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; формувати політичну культуру, ініціативу і підприємливість (D 13);
 - розуміти значення культури як форми людського існування, поважати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва; а також проводити діяльність, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини в навчальних, наукових і просвітницьких цілях проводити пошук та неупереджений аналіз історичних джерел, давати їм об'єктивну інтерпретацію (D 15);
 - вести пошукову роботу, здійснювати наукові і науково-педагогічні дослідження в галузі історії, методики викладання історії, історичного краєзнавства, застосовуючи міждисциплінарний підхід (D 16);
 - представляти наукові досягнення і використовувати для цих цілей сучасні технології; узагальнювати наявні результати новітніх досліджень, одержаних вітчизняними та зарубіжними дослідниками, виявляти перспективні напрямки, складати програму досліджень; (D 20).
 - застосувати професійний і творчий потенціал у царині науково-дослідної роботи як в інтересах українського суспільства (в освітній і соціальній сферах суспільного життя), так і для самореалізації особистості (D 18);
 - вдосконалювати здобуті під час навчання компетенції, усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, а також потреби систематично підвищувати професійну кваліфікацію через навчання і знання принципів академічної доброчесності впродовж життя (D 20);

Інтегральна компетентність – на основі засвоєних знань, умінь і навичок із розвивати здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (C 1).

Комунікативна – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; користуватися вербальними і невербальними засобами передачі історичної інформації (усна відповідь, реферат, есе, доповідь на науково-звітній конференції ін.) (C 2, C 16).

Соціальна і громадянська компетентність (C6) – здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.

Контрольна (C7) – здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання.

Проектувальна (C8) – здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні

та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

Управлінська (C9) – здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки.

Фахові (предметні) компетентності:

Здатність чітко і логічно відтворювати базові наукові знання, оцінювати виявлені нові відомості, факти та інтерпретації з досліджуваної наукової проблеми, необхідних в майбутньому для використання у роботі в навчальних закладах середньої освіти (**C 10**).

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчений дослідницький матеріал, переводити його в умовно-графічну наочність, формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях (**C 11**).

Розуміти і застосовувати внутрі- і міжпредметні зв'язки, мати синтетичне мислення (**C 12**).

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях (**C6, C 7, C 11**).

Здатність застосовувати знання, уміння і навички для розробки навчально-методичного забезпечення дисципліни, зокрема логічно-структурних схем, наочних матеріалів (діаграм, графіків, карт) ін. (**C 13**).

Здатність володіти термінологією з вивчення принципів академічної доброчесності (**C 15**).

Наявність системи знань основних теорій та концепцій сучасної історіографії, основних джерел із дисципліни, вміння їх критично аналізувати, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості (**C17**).

Здатність порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактору в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб, соціальних груп (**C18**).

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Тоталітаризм як соціально-історичний феномен	Знати загальну характеристику поняття тоталітаризму, типи тоталітарних держав, історичні приклади тоталітарних і диктаторських режимів; їх ідеологічну основу та ідейну конструкцію.	Питання, тести, самостійна практична робота
2.	Тема 2. Італійський фашизм.	Знати суть і зміст виникнення фашистського руху в Італії, його ідеологічну складову, основних провідників, розвиток режиму Б.Муссоліні	Питання, тести, самостійна практична робота
3.	Тема 3. Німецький націонал-соціалізм. Диктатура А.Гітлера.	Знати причини виникнення нацизму в Німеччині, його коріння, організаційну та ідейну складову, чинники поширення людиноненависницьких ідей серед німців, структури терору Третього	Питання, тести, самостійна практична робота

		рейху, роль А.Гітлера у світовій історії. Й.Гебельс, Г.Гімлер, А.Розенберг, Г.Гайдріх.	
4.	<i>Тема 4. Комуністичний тоталітарний режим в СРСР. Культ особи Й.Сталіна.</i>	Знати і вміти аналізувати поширення ідей комунізму на теренах колишньої Російської імперії, чинники формування тоталітарної більшовицької влади, роль Й.Сталіна у формуванні одноособової системи влади. Усвідомити роль пропаганди в насадженні тоталітарного мислення, засобів терору як інструменту, який формував атмосферу тотального страху і покори. В.Ленін, Ф.Дзержинський, Л.Троцький, Й.Сталін, А.Жданов.	Питання, тести, самостійна практична робота
5	<i>Тема 5. Комуністичні тоталітарні держави в Південно-Східній Азії.</i>	Знати причини поширення комуністичних тоталітарних режимів у Китаї, Північній Кореї, В'єтнамі, Камбоджі, специфіку азійського прояву комуністичної практики, наслідки деспотії для народів цих країн та сусідів. Мао Дзедун, Хошимін, Кім Ір Сен, Пол Пота, Ієнг Сари	Питання, тести, самостійна практична робота
6	<i>Тема 6. Диктаторські режими у Центральній та Південній Америці.</i>	Знати специфіку і відмінності тоталітарних систем у Західній півкулі, особливості формування закритих чи диктаторських держав на Кубу, в Аргентині, Нікарагуа, Сальвадорі, Гондурасі. Ф.Кастро, Х.Перон. А.Норьєга, А.Піночет	Питання, тести, самостійна практична робота
7	<i>Тема 7. Теократичні та ліві диктаторські режими в азійських країнах.</i>	Знати особливості розвитку тоталітарних держав в Ірані, Іраку, Лівії, специфіку авторитаризму у арабських країнах Близького Сходу та Аравійського півострова, поширення ортодоксальних ісламських ідей та антисемітизму. А. Хомейні, С.Хусейн, М.Каддафі.	Питання, тести, самостійна практична робота
4. Система оцінювання курсу			
Лекції		10	
Семінарські заняття		30	
Самостійна робота студентів		20	
Проміжний тестовий контроль		20	
Залік		20	
Максимальна кількість балів		100	
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу			

Види навчальної роботи														Підсумковий тестовий контроль (залік)	Сума
Поточний контроль										СРС		Тестовий контроль			
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Лекції	СРС 1	СРС 2	ТК-1	ТК-2		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10	10			
Max=40										Max= 20		Max=20		20	100

6. Ресурсне забезпечення

1. Арендт Ханна. Джерела тоталітаризму. — (укр. переклад) К. : Дух і літера, 2005. 584 с.
2. Карл Поппер. Відкрите суспільство та його вороги. (1945) (в укр. перекладі) К.: Основи, 1994. Т.1-2.
3. Фрідріх Карл Йоахім. Тоталітарна диктатура. (1957).
4. Джилас Мілован. Обличчя тоталітаризму. Розмови зі Сталіним. (1953-1954).
5. Фрідріх Карл, Бжезинський Збігнев. Тоталітарна диктатура і автократія. (1956)
6. Лінц Хуан. Тоталітарні і авторитарні режими. (ориг.: Juan J. Linz. Totalitarian and Authoritarian Regimes. Lynne Rienner Publ.), 2000.

7. Контактна інформація

Кафедра	Історії України і методики викладання історії, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка 57, Кабінет 601. https://kiu@pnu.edu.ua
Викладач	доц. Кобута Степан Йосипович
Контактна інформація викладача	stepan.kobuta@pnu.edu.ua

8. Політика курсу

Академічна доброчесність	Політика ректорату ПНУ спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри». Діяльність кафедри з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України.
Пропуски занять	Відпрацювання пропущених занять відбувається за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Всі завдання здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента
Невідповідна поведінка під час заняття	Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за

	оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Зараховуються, як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, які відповідають програмі навчальної дисципліни

Викладач

доц. Кобута С.Й.